

Routekaart Windenergie

Gemeente Echt-Susteren

Datum: 18 juni 2020

Projectteam:

Sandra Kuipers – Gemeente Echt-Susteren
Hans Schönwetter – Gemeente Echt-Susteren
Leon Pulles – Driven by Values
Anne Tom Pathuis – Driven by Values

Gemeente Echt-Susteren
Nieuwe Markt 55
6101 CV Echt
T +31 (0) 475 478 478
E info@echt-susteren.nl
I www.echt-susteren.nl

Driven by Values B.V.
Poststraat 8
6135 KR Sittard
T +31 (0)46 204 8870
E info@d-bv.nl
I www.drivenbyvalues.nl

Inhoudsopgave

01	Visie op windenergie in Echt-Susteren	3
02	Projectontwikkeling	6
03	Mogelijke rollen van de gemeente	8
04	Nadere analyse en haalbaarheid potentiële windturbine locaties	13
05	Stakeholderanalyse en aanpak	14
06	Participatie en compensatie	15
07	Kosten en opbrengsten	16
08	Projectplanning en financiën	18
09	Aanbeveling inzake rol gemeente en vervolgtraject	21

1. Visie op windenergie in Echt-Susteren

De gemeente Echt-Susteren is op weg naar een duurzame toekomst. Deze routekaart windenergie beoogd hier verder invulling aan te geven middels het verkennen van de mogelijkheden tot het realiseren van windenergie. Deze routekaart staat niet op zichzelf maar past binnen nationale, regionaal en lokale kaders.

Nationaal

Vanuit het Nationaal Klimaatakkoord is afgesproken dat Nederland inzet op een vermindering van de CO₂-uitstoot van 49% in 2030 en 95% in 2050. Deze ambitie moet voornamelijk gerealiseerd worden door enerzijds energie te besparen en anderzijds duurzame energie op te wekken. Voor de opwek van duurzame elektriciteit zet het Rijk in op de bestaande en bewezen technieken van zonne- en windenergie. In het Klimaatakkoord is de doelstelling opgenomen om in 2030 tenminste 35 TWh duurzame elektriciteit op land (wind én zon) te produceren. De Rijksoverheid stimuleert de opwek van duurzame energie door subsidieregelingen.

Regionaal

De doelstellingen van het klimaatakkoord worden in 30 regio's verder uitgewerkt in een Regionale Energiestrategie (RES). De Gemeente Echt-Susteren valt onder de RES Noord- en Midden-Limburg. Binnen de RES werken gemeenten, de provincie Limburg, het waterschap en de netbeheerder Enexis samen om in 2021 met een bod te komen waarin wordt aangegeven hoeveel duurzame elektriciteit er in 2030 wordt opgewekt. In voorlopige concept RES die de regio in mei 2020 heeft ingediend geeft de regio aan 1,2 TWh duurzaam energie te willen op te wekken met grootschalige zon- en windprojecten voor 2030. Deze ambitie wordt verder uitgewerkt in de RES 1.0 die in juni 2021 wordt opgeleverd.

Lokaal

De opgaven vanuit het Klimaatakkoord en de RES zullen lokaal moeten worden ingevuld. De gemeente Echt-Susteren heeft hier op geanticipeerd. Vanuit haar [Energievisie en uitvoeringsprogramma 2018 – 2022](#) benoemd de gemeente haar ambitie om in 2040 energieneutraal te zijn. Onderdeel van de Energievisie is het uitvoeringsprogramma voor deze collegeperiode.

Energieneutraal in 2040

“In de gemeente Echt-Susteren is het goed wonen, werken en recreëren. Niet voor niets zijn wij al jaren een Cittaslow gemeente. Om onze toekomstige generaties ook te kunnen laten genieten van al het moois dat onze gemeente te bieden heeft, wordt de gemeente in 2040 energieneutraal. Dat wil zeggen dat wij niet meer energie verbruiken dan dat wij groen opwekken. Om dat te bereiken hebben wij ook in Echt-Susteren wind- en zonneparken nodig. Dit beleidskader beschrijft de uitgangspunten om met duurzame energieopwekking aan de slag gaan in de gemeente Echt-Susteren.”

Uitgangspunten beleidskader zonneparken en windparken:

1. De zonne- en windparken moeten op een goede manier landschappelijk worden ingericht en moeten passen binnen een goede ruimtelijke ordening. De initiatiefnemer stelt hiervoor een landschapsinrichtingsplan op. Hierin wordt ook gekeken naar de samenhang met andere projecten in het gebied, zodat een samenhangend landschappelijke beeld ontstaat;
2. Natura 2000 en de Goudgroene landschapszone (POL2014) zijn uitgesloten voor de ontwikkeling van zonne- en windparken;
3. Bij de ontwikkeling van zonne- en windparken wordt ingezet op multifunctioneel ruimtegebruik;
4. De opbrengsten (€ en kWh) van de zonne- en windparken dienen maximaal terug te vloeien naar de lokale gemeenschap en ten minste in het projectgebied. Hierbij wordt aangesloten bij de afspraken uit het ontwerp Klimaatakkoord waarin gestreefd wordt naar 50% eigendom van de productie van de lokale omgeving;
5. Betrokkenen in het projectgebied participeren actief bij de ontwikkeling en exploitatie van het park. De initiatiefnemer draagt, in overleg met de gemeente, zorg voor een actief omgevingsmanagement;
6. De initiatiefnemer dient een plan in dat technisch, maatschappelijk en financieel haalbaar en uitvoerbaar is;
7. De gemeente neemt een regisserende rol aan (en waar nodig een voorbeeldfunctie) om de realisatie van duurzame opwek van elektriciteit te versnellen;
8. Daarnaast geldt voor windparken dat grondspeculatie moet worden voorkomen door in het projectgebied één samenhangend project te ontwikkelen. Alle grondeigenaren binnen het projectgebied moeten een eerlijke grondvergoeding krijgen. Deze grondvergoedingen komen in een gezamenlijk proces met de grondeigenaren tot stand.

Vanuit het uitvoeringsprogramma wordt onderscheid gemaakt tussen drie prioriteitsgebieden;

1. wettelijke verplichte opgaven en voorbeeldrol;
2. thema's met een grote impact;
3. Overige thema's;

Vanuit deze prioriteitsgebieden worden concrete projecten uitgevoerd zoals bijvoorbeeld de Transitievisie Warmte of het opstellen van een beleidskader zonneparken en windparken.

Op 26 September 2019 heeft de gemeenteraad het [beleidskader zonneparken en windparken gemeente Echt-Susteren](#) vastgesteld. Dit beleidskader beschrijft de voorwaarden voor de ontwikkelingen voor zonne- en windenergie. Het beleidskader zonneparken en windparken is tot stand gekomen door actief bewoners en andere belanghebbenden te laten participeren. Hiervoor zijn onder andere kennis- en meedenksessies georganiseerd voor inwoners, andere belanghebbenden, ambtenaren en Raad- en commissieleden van de gemeente.

Uitgangspunt 7 benoemd specifiek de regisserende rol en voorbeeld functie van de gemeente. Hieruit volgt dat er mogelijk een rol is weggelegd voor de gemeente om één of meerdere windenergie projecten te ontwikkelen. Deze routekaart windenergie is een verkenning en verdieping hiervan.

Citaslow

Sinds november 2015 heeft de gemeente Echt-Susteren het keurmerk Cittaslow. Cittaslow is het internationale keurmerk voor gemeenten die op het gebied van leefomgeving, landschap, streekproducten, gastvrijheid, milieu, infrastructuur, cultuurhistorie en behoud van identiteit tot de top behoren.

Duurzaamheid is een belangrijke kernwaarde van Cittaslow gemeenten. Het gaat hierbij om de kwaliteit van leven voor de huidige en toekomstige generaties te behouden en te versterken. Duurzame energie waarvan de opbrengsten ten goede komen aan de inwoners van de gemeenten is een voorbeeld dat uitermate goed past binnen de filosofie van Cittaslow.

Traject tot nu toe

Met het vaststellen van het beleidskader zonneparken en windparken is het traject richting windenergie gestart. In dit traject zijn verschillende sessies gehouden en verschillende stakeholders betrokken om kansen en knelpunten op te halen. Middels de methodiek van een omgevingscanvas is de omgeving met haar belanghebbenden in kaart gebracht. Daarnaast hebben in elk van de negen kernen werkbezoeken plaatsgevonden. Informatie die daaruit naar voren kwam is meegenomen in de routekaart, evenals de informatie uit de verschillende sessies die gehouden zijn met beleidsadviseurs van uit verschillende vakdisciplines van de gemeente.

Routekaart naar windenergie

In deze routekaart wordt gekeken naar de mogelijkheden voor windmolens binnen de gemeente. Hiervoor is een eerste locatieverkenning uitgevoerd (hoofdstuk 4). Daarnaast wordt in deze routekaart vooral gekeken naar de rol van de gemeente Echt-Susteren (hoofdstuk 3), de verschillende stakeholders (hoofdstuk 5), de participatiemogelijkheden voor de bewoners (hoofdstuk 6), de bijbehorende businesscases en risico's (hoofdstuk 7 en 8). Het belang van de bewoners van Echt-Susteren staat voorop.

Vervolgproces

Bij de project ontwikkeling van het windenergie project zijn de volgende drie aandachtsgebieden van belang:

- Locatie ontwikkeling
- Technologieontwikkeling
- Commerciële ontwikkeling

Naaste deze drie aandachtsgebieden zijn project management, stakeholder management en communicatie belangrijk onderdelen van de aanpak. Om het initiatief planologisch-juridisch mogelijk te maken is een herziening of afwijking van het geldende bestemmingsplan noodzakelijk.

Bij de voorbereiding van dat bestemmingsplan dient tevens een Milieueffectrapport (MER) te worden opgesteld om de gevolgen voor het milieu en de omgeving inzichtelijk te maken. Mede op basis van het MER worden de locaties voor de windturbines in het bestemmingsplan vastgelegd en wordt de bestemmingsplanprocedure doorlopen. In samenhang met deze procedure worden de benodigde vergunningen aangevraagd op basis waarvan projectrealisatie mogelijk is.

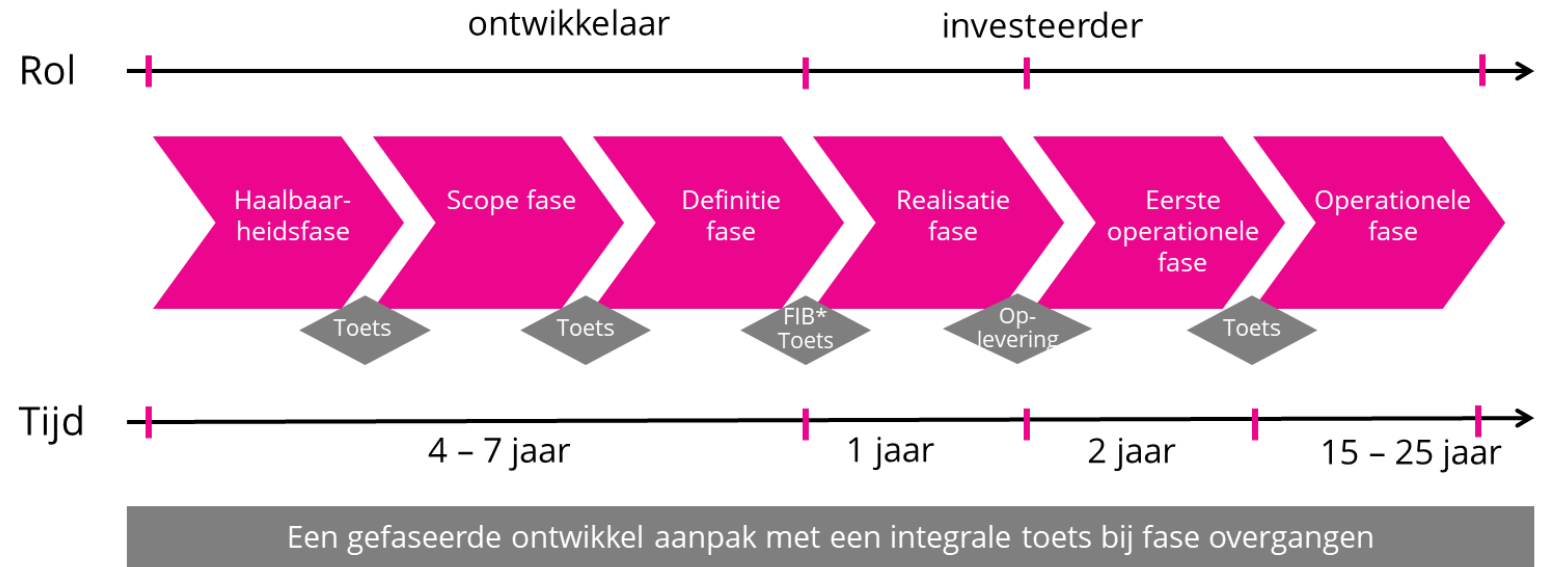
2. Projectontwikkeling

Een windenergie project wordt ontwikkeld en gerealiseerd in een aantal fasen. In de figuur *projectontwikkeltraject windenergie* zijn deze fasen weergegeven. De ontwikkel fase is ook weer opgedeeld in de fasen haalbaarheid, scoping en definitie. Aan het einde van de definitie fase is het project volledig voorbereid om de bouw te starten.

Het organiseren van de financiering voor de realisatie fase is ook onderdeel van deze definitie fase. Voordat de realisatie fase start vindt een finale investeringsbeslissing plaats. Na de realisatie fase komt het project in een operationele fase. Iedere fase wordt afgesloten met een integrale toets om het project op een robuuste wijze te ontwikkelen.

In de project ontwikkel fase heeft de gemeente de rol projectontwikkelaar. In de realisatie en operationele fase heeft de gemeente de rol investeerder. In de figuur *projectontwikkeltraject windenergie* is ook een inschatting gegeven van de doorlooptijden van een windenergie project.

Projectontwikkeltraject windenergie

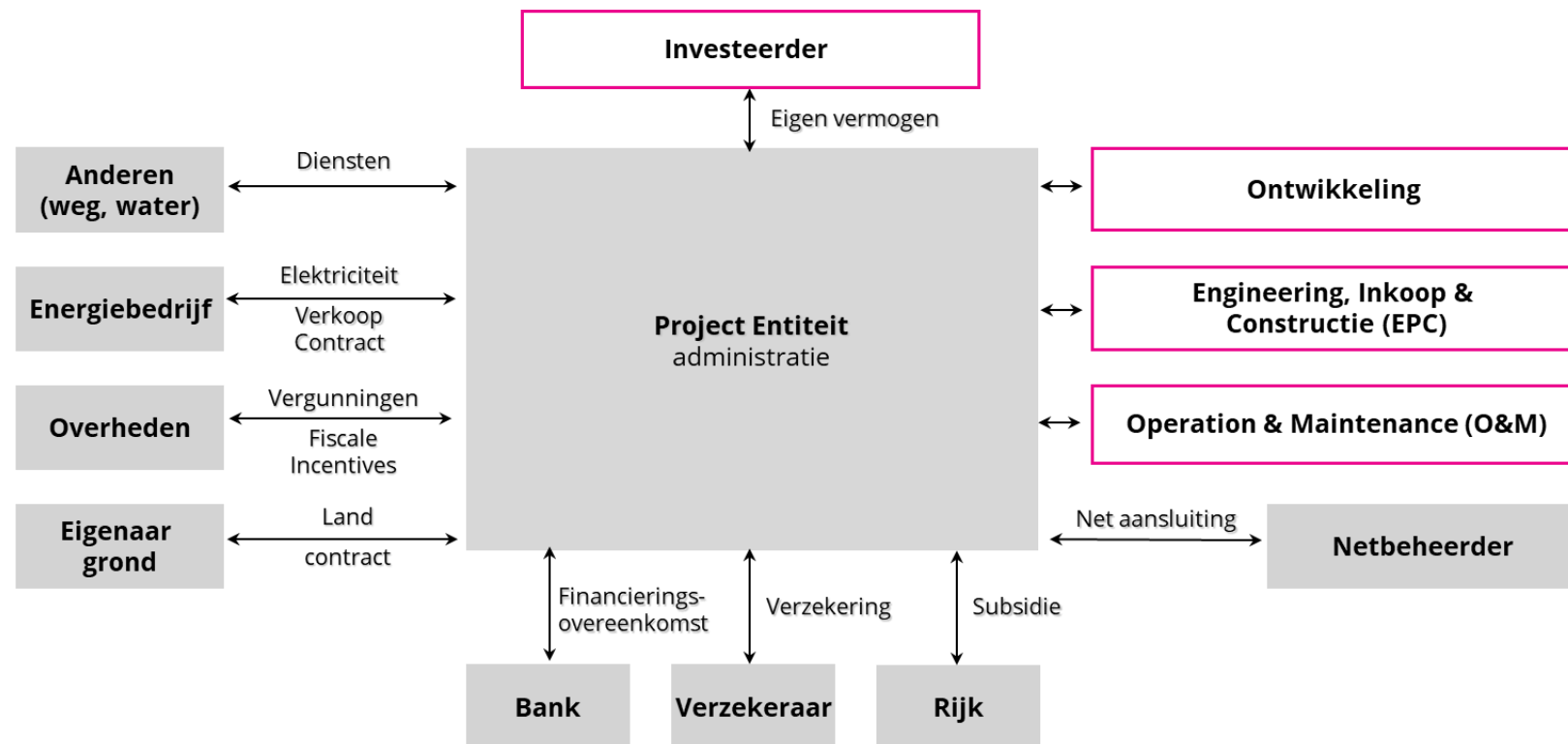
* FIB = Finale InvesteringsBeslissing

Projectentiteit windenergie

Tijdens de project ontwikkelfase wordt de project entiteit opgezet (zie figuur *projectentiteit windenergie*). Om het windenergie project te kunnen realiseren moeten er afspraken met andere partijen worden gemaakt.

In de figuur *projectentiteit windenergie* zijn de verschillende soorten afspraken en de desbetreffende partijen, waarmee deze afspraken worden gemaakt weergegeven.

Tijdens de ontwikkelfase worden deze afspraken vaak steeds verder in detail gemaakt en op het moment van de finale investeringsbeslissing zijn de afspraken vastgelegd in getekende overeenkomsten of andere relevante documenten.

Tijdens de project ontwikkeling worden de bovenstaande overeenkomsten uitgewerkt

3. Mogelijke rollen van de gemeente Echt-Susteren

In de ontwikkeling en realisatie van windenergie kan de gemeente Echt-Susteren verschillende rollen aannemen. De rol die ingenomen wordt tijdens het ontwikkel- en realisatietraject heeft invloed op de zeggenschap, gevolgen voor de te ontvangen opbrengsten maar ook voor de te nemen risico's.

Rollen:

> *Ontwikkelaar:*

Als ontwikkelaar ben je betrokken bij de ontwikkeling van de windmolens, hierin heb je ook de regie. Een indicatie voor het ontwikkelbudget is 4% van de investeringskosten. Het verwachte rendement is 10-20% op deze investering. In deze fase loop je het projectontwikkelrisico dat het project uiteindelijk niet door gaat of later wordt gerealiseerd. In de ontwikkelfase kan je invulling gaan geven aan de participatie. Het is een belangrijk procesinstrument waarmee je kunt zorgen voor draagvlak en optimaal rendement. Er is een grote mate van zeggenschap over de mogelijkheden voor participatie en compenseren van omwonenden en omliggende bedrijven.

> *Investeerder:*

Als investeerder ben je betrokken vanaf de bouw van de molen. Het risico is gering omdat de molen al in de bouwfase terecht is gekomen. Het verwachte rendement is 8-12% van de investering. Als investeerder leg je meestal 20% van de investering in (80% komt van de bank). Je hebt hierbij de regie in de realisatie en operationele fasen van de molen. Ook heb je de meeste zeggenschap over de mogelijkheden voor participatie en compensatie gedurende het bestaan van het windmolenproject.

> *Concessiegever:*

Als concessiegever zet je het project na een project ontwikkel fase in de markt zodat marktpartijen kunnen bieden op de concessie. In de concessieovereenkomst kunnen afspraken gemaakt worden over zaken zoals commerciële condities, looptijd, participatie mogelijkheden. Het risico voor de realisatie en operatie van de windmolens ligt bij de marktpartij.

> *Actieve facilitator:*

Als actieve facilitator verstrek je naast de vergunningen ook de eventuele erfpacht of verkoop van de gronden wanneer deze in eigendom van de gemeente zijn. Het financiële risico is beperkt evenals het rendement op erfpacht. Er zijn mogelijkheden voor het stellen van kaders en richtlijnen voor compensatie en participatie. De zeggenschap is beperkt en ook het rendement is beperkt.

> *Passieve facilitator:*

Als passieve facilitator verleen je de vergunningen. Je hebt geen risico, maar ook geen rendement. De zeggenschap over participatie en compensatiemogelijkheden is nihil.

Voorkeursrollen

Om de volgende stap te maken in het traject om te komen tot realisering van windenergie, moet door de gemeente een rol gekozen worden die aansluit bij de ambities en mogelijkheden van de gemeente. Het uitdragen van voorbeeldrol door grootschalig duurzame energie op te wekken binnen haar eigen grenzen is belangrijk. In de onderstaande rollen komen deze randvoorwaarden tot uiting:

- › De gemeente als ontwikkelaar/investeerder (combinatie)
- › De gemeente als ontwikkelaar/concessiegever (combinatie)
- › De gemeente als actieve facilitator

De rol van passieve facilitator geeft geen invulling aan de ambities van de gemeente.

De volgende aandachtspunten zijn belangrijk bij de keuze van de voorkeursrol en de ontwikkeling en realisatie van windenergie, namelijk:

- › Het behalen van en uitvoering geven aan de beleidsdoelstellingen voor duurzame energie
- › Optimaal invulling geven aan de participatie
- › Om het bovenstaande te halen is van belang dat de gemeente zelf de regie te houdt in het project

- › Inzicht krijgen in de mogelijke risico's van ontwikkelaar/investeerder en als ontwikkelaar/concessiegever

De rollen waarmee uitvoering wordt gegeven aan de kernpunten zijn die van investeerder/ontwikkelaar en ontwikkelaar/concessiegever.

De twee bovenstaande voorkeursrollen worden uitgewerkt op basis van de benodigde bouwstenen: de risico's, de mogelijkheden voor participatie, zeggenschap en de businesscases.

Wet Markt en Overheid

Wanneer de gemeente Echt-Susteren de rol van ontwikkelaar/investeerder dan wel ontwikkelaar/concessiegever op zich neemt gedraagt ze zich als een onderneming. De Wet Markt en Overheid bevat mededingingsregels waar overheden zich aan moeten houden als zij zich gedragen als een onderneming. De Wet Markt en Overheid heeft tot doel het voorkomen van concurrentievervalsing door overheden, zowel direct als indirect. De Wet Markt en Overheid is van toepassing als het gaat om economische activiteiten van overheden zelf, maar ook van overheidsbedrijven. Een overheidsbedrijf is een onderneming waarin een publiekrechtelijke

rechtspersoon een beleidsbepalende invloed heeft. De belangrijkste vragen op basis van deze Wet staan hieronder.

- 1) Mag de gemeente wel optreden als ontwikkelaar en investeerder?

Ja, dat mag. Een gemeente heeft de vrijheid om de markt op te gaan. De gemeente moet zich wel houden aan bijvoorbeeld de Wet Markt en Overheid. Dat betekent dat zij moet voorkomen dat er concurrentievervalsing optreedt. Zij moet bijvoorbeeld marktconforme tarieven in rekening brengen voor de opgewekte elektriciteit. Daarnaast mag zij bijvoorbeeld als investeerder geen leningen verstrekken die niet marktconform zijn (tenzij het geoorloofde staatssteun is).

- 2) Waar moet de gemeente op letten als zij de rol pakt van ontwikkelaar en investeerder?

- a. De gemeente treedt in dat geval op als ondernemer. De gemeente moet voorkomen dat er concurrentievervalsing optreedt. Zij moet bijvoorbeeld marktconforme tarieven in rekening brengen voor de opgewekte elektriciteit. Dit staat in de Wet Markt en Overheid.
- b. Ook mag de gemeente niet zomaar samenwerkingsverbanden aangaan met willekeurige marktpartijen. De gemeente moet eerst onderzoeken of er daarvoor een

aanbestedingsplicht geldt. Als dat zo is, moet de gemeente eerst een aanbestedingsprocedure doorlopen

Ontwikkelaar/investeerder

Als ontwikkelaar ben je betrokken bij de ontwikkeling van de windmolens, hierin heb je de regie. Als investeerder ben je betrokken vanaf de bouw (realisatiefase) van de windmolens, je hebt dan de regie in de realisatie en de operationele fase van de molens. Bij een combinatie van een rol als ontwikkelaar en investeerder is de gemeente gedurende het hele traject van ontwikkeling, bouw en operationele fase aan zet.

Risico's

Bij de rol van ontwikkelaar /investeerder liggen de financiële risico's in het traject tijdens de projectontwikkeling, de realisatie en de operationele fase bij de gemeente. Tijdens het project ontwikkeling wordt een groot deel van de ontwikkelkosten pas uitgegeven als de vergunning al is verleend. Op dat moment zijn de risico's ook al lager. Als het project uiteindelijk niet wordt gerealiseerd dan moeten de project ontwikkelkosten worden afgeschreven. In de realisatie en operationele fase zijn de risico's kleiner aangezien een groot deel van de risico's te verzekeren zijn.

Als het gaat over proces en financiële participatie dan heb je het als gemeente zelf in de hand

en kan je daardoor zorgen voor de juiste omstandigheden voor de bewoners en bedrijven van Echt-Susteren. Door het meerderheidsaandeelhouderschap kan hier bij nieuwe situaties op worden ingespeeld.

Mogelijkheden (voor participatie)

Tijdens de ontwikkelfase en de bouwfase heeft de gemeente zeggenschap over de wijze van participatie voor omwonenden, bewoners, bedrijven en organisaties. Met dit procesinstrument kan draagvlak gecreëerd worden voor de ontwikkeling. Daarnaast geeft het je als gemeente de mogelijkheid om te bepalen waar de opbrengsten naartoe gaan: zo heb je invloed op de financiële participatie in de vorm van een duurzaamheidsfonds, het financieel participeren van bewoners en compensatie voor omwonenden.

Businesscase

De inkomsten van windenergie projecten bestaan uit de SDE++ subsidie van de Rijksoverheid en opbrengsten van de elektriciteitsverkoop. Om de doelstellingen te halen voor windenergie is de verwachting dat de Rijksoverheid via de SDE++ subsidie zal zorgen voor een sluitende businesscase, welke de risico's dekt van de gemaakte kosten in de ontwikkelfase en de opbrengsten in de operationele fase.

Dit betekent dat in de project ontwikkelfase een rendement tussen de 15% en 20 % op eigen vermogen verwacht kan worden en in de operationele fase een rendement tussen de 8% en 15% op eigen vermogen verwacht kan worden. Het windenergieproject zal zorgen voor jaarlijkse inkomsten, welke bijvoorbeeld gebruikt kunnen worden om andere energie transitie projecten te financieren.

Voor- en nadelen

Voordelen:

- > Veel invloed in participatie en compensatie mogelijkheden
- > Veel invloed op de ontwikkellocaties en opstelling windmolens (landschappelijke inpassing)
- > Veel invloed op het tempo van de ontwikkeling en realisatie van de windmolens (bijvoorbeeld welk type molen, hoogte, ontwerp)
- > Betrekken van bewoners en andere belangengroepen zoals de energiecoöperatie
- > Groter financieel rendement dat kan worden ingezet voor andere energietransitie projecten
- > Bijdrage aan de duurzame energie doelstellingen

Nadelen:

- › Grotere financiële risico's, welke wel verminderen als de vergunning is verleend tijdens het traject van project ontwikkeling
- › Grote financiële investering
- › Geen kerntaak van de gemeente
- › Grotere personele inzet, kennis en ervaring voor het voeren van de regierol in de ontwikkelen en realisatiefase

Ontwikkelaar/concessiegever

Als ontwikkelaar ben je betrokken bij de ontwikkeling van de windmolens, hierin heb je ook de regie. Als concessiegever zet je de concessie in de markt tijdens de fase van projectontwikkeling. Marktpartijen kunnen dan bieden op de concessie. In de concessieovereenkomst kunnen afspraken gemaakt worden over zaken zoals commerciële condities, looptijd, participatie mogelijkheden. Het risico voor de realisatie en de operationele fase van de windmolens ligt bij de marktpartij. In de realisatie en operationele fase kan je terugvallen op de afspraken uit de concessieovereenkomst. Nieuwe ontwikkelingen, afspraken en wensen rond bijvoorbeeld participatie kunnen daarom moeilijker worden ingevuld.

Rol gemeente als ontwikkelaar / investeerder

Risico's

Wanneer de gemeente de rol van ontwikkelaar /concessiegever op zich neemt liggen de risico's tijdens de project ontwikkelfase bij de gemeente. Vanwege een beperkte financiële investering van de gemeente (namelijk alleen in de ontwikkelfase), zijn ook de financiële risico's lager dan bij de rol van ontwikkelaar/investeerder. In de concessieovereenkomst wordt opgenomen dat de projectontwikkelaar (concessienemer) de windmolens moet financieren, bouwen, onderhouden en exploiteren.

Het risico dat niet aan het gemeentelijke ambities kan worden voldaan is beperkt, maar groter dan bij de rol van ontwikkelaar/investeerder, omdat

je het wel over laat aan een marktpartij en je tijdens de operationele fase minder invloed hebt. Over een belangrijk deel van de ontwikkelfase heeft de gemeente de regie en kan daardoor zorgen voor de juiste omstandigheden voor de bewoners omwonenden en bedrijven van Echt-Susteren.

Mogelijkheden (voor participatie)

Tijdens de ontwikkelfase is er zeggenschap over de participatiemogelijkheden, waarmee draagvlak gecreëerd kan worden. Daarnaast heeft de gemeente via de concessieovereenkomst de mogelijkheid om invloed uit te oefenen waar de opbrengsten/rendementen naartoe gaan: zo heb je invloed op de financiële participatie van

bewoners en compensatie voor omwonenden. Het verschil met de rol van ontwikkelaar/investeerder is dat er, vanwege het werken met een marktpartij, wellicht minder opbrengsten overblijven voor een duurzaamheidsfonds of participatie van bewoners. Daarnaast zijn de mogelijkheden om in de participatie zaken aan te passen tijdens de operationele fase beperkt.

Businesscase

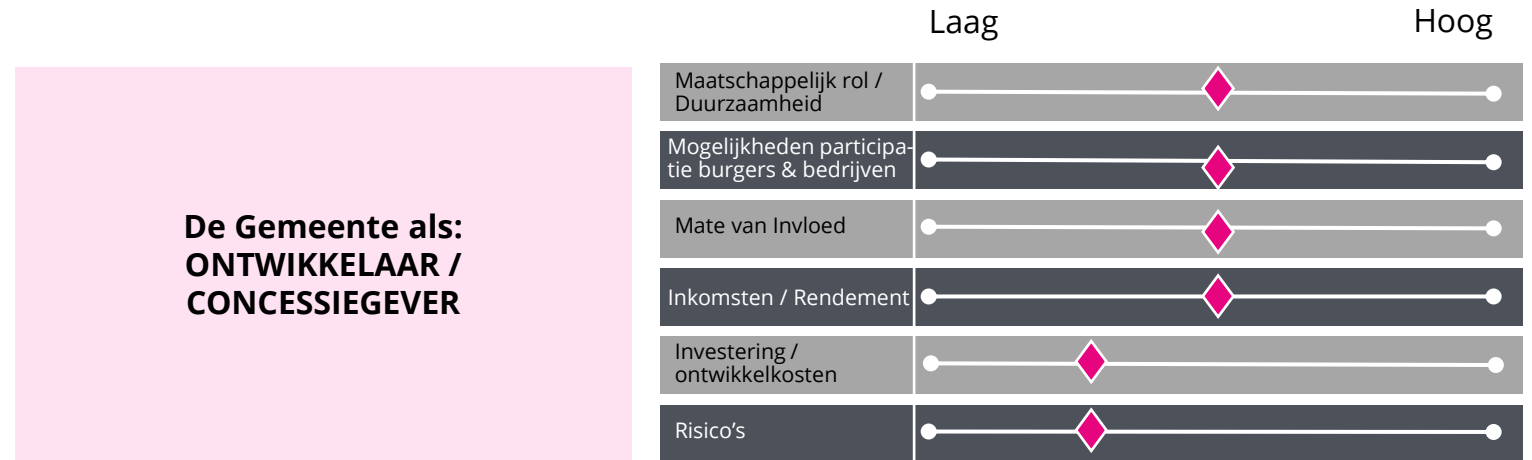
Zoals ook aangegeven bij de rol ontwikkelaar/investeerder bestaan de inkomsten van windenergie projecten uit de SDE++ subsidie van de Rijksoverheid en opbrengsten van de elektriciteitsverkoop. Bij het ontwikkelen van de concessie en de uitgifte krijgt de gemeente concessie inkomsten voor deze ontwikkelinspanning en het verhuren/verpachten van de grond. Deze concessievergoeding zal marktconform moeten zijn om het voor partijen interessant te maken om in te schrijven op de concessie.

Voor- en nadelen

Voordelen:

- > Veel invloed in participatie en compensatie mogelijkheden tijdens ontwikkelfase
- > Invloed op de ontwikkellocaties en opstelling windmolens (landschappelijke inpassing)

Rol gemeente als ontwikkelaar / concessiegever

- > Vooral mogelijkheden voor betrekken van belangengroepen zoals de energiecoöperatie in de ontwikkelfase
- > Beperkter financieel rendement
- > Bijdrage aan de duurzame energie doelstellingen
- > Beperkte investering nodig vanuit de gemeente
- > Operationele risico wordt gedragen door de concessie nemer

Nadelen:

- > Project ontwikkel risico dat de gemeente neemt wordt maar beperkt financieel gecompenseerd.
- > Invloed op participatiemogelijkheden en aanpassing hiervan tijdens operationele fase beperkt
- > Inzet van capaciteit en kennis en ervaring voor het voeren van de regierol in de ontwikkel fase moet worden ingevuld

4. Nadere analyse en haalbaarheid potentiële windturbine locaties

Om te bepalen waar er mogelijkheden zijn voor de ontwikkeling van windenergie in Echt-Susteren is een eerste locatieanalyse uitgevoerd. Hierin zijn de belangrijkste mogelijkheden en belemmeringen meegenomen.

De analyse start vanuit de mogelijkheden die geboden worden door de beschikbaarheid van grond in gemeentelijk eigendom. Hierover heeft de gemeente beslissingsbevoegdheid waardoor het ontwikkeltraject eenvoudiger, sneller en goedkoper wordt.

De belangrijkste belemmering heeft betrekking op de afstand tot geluidsgevoelige objecten. Dit heeft met name te maken met het geluid van de windturbines. Hiervoor is een afstand van 400 meter aangehouden. Deze afstand is een algemene vuistregel op basis van praktijkvoorbeelden. Gebieden die binnen deze zone vallen zijn voorbaat uitgesloten voor ontwikkeling van windenergie.

Tijdens de verder ontwikkeling van dit traject zullen andere mogelijke kansen en belemmeringen worden geïnventariseerd en beoordeeld.

Hier voor zal ook een uitgebreid MER-procedure plaatsvinden, waarbij de volgende onderwerpen onderzocht zullen worden:

- > Veiligheid
- > Natuur
- > Landschap en cultuurhistorie
- > Archeologie
- > Geluid en gezondheid

- > Slagschaduw
- > Energie
- > Water
- > Ruimtegebruik

Op basis van deze onderzoeken en de verdere locatie ontwikkeling zullen de opstellingslocaties van de windturbines in detail worden bepaald.

5. Stakeholderanalyse en aanpak

Het identificeren en in kaart brengen van de betrokkenen geeft inzicht in de belangen en invloed van groepen of individuen, bestaande onderlinge afhankelijkheden, netwerken, relaties en mogelijke toekomstige samenwerkingen. Ook worden bijkomende mogelijkheden voor samenwerking (met degene die het project steunen) en stakeholders welke kritisch kijken naar het project geïdentificeerd.

Stakeholders

In Echt-Susteren identificeren we op dit moment de onderstaande stakeholders als het gaat om haalbaarheid van een windenergie project. Het identificeren van stakeholders is een continu proces en gedurende het windproject kunnen er verschillende stakeholders bijkomen of afvallen, maar we proberen een zo compleet mogelijk beeld weer te geven.

Gemeente

- Gemeenteraad
- College B&W & raads werkgroep
- Ruimtelijk domein
- Duurzaamheid
- Financiën
- Beheer openbare ruimte

Omwonenden

- Omwonenden zoekgebieden
- Inwoners van de 9 kernen
- Dorpsraden

Overheid

- Provincie Limburg
- Het Rijk
- Nederlandse buurgemeenten
- Duitse buurgemeenten
- Waterschap Limburg

Bedrijven & Toerisme

- Bedrijven binnen- en buiten zoekgebieden
- Bedrijven binnen invloed zoekgebieden
- Terreinbeheerders / eigenaren
- Camping, hotel & recreatie gelegenheden

Natuur en Milieu

- Natuur- en Milieufederatie
- Vogelbescherming
- IKL
- Groene Taille Comité
- Lokale heemkunde verenigingen

Energie

- Netbeheerder Enexis
- Energiecoöperatie Echt-Susteren
- Energieleveranciers
- Energieafnemers
- Beheerder Hoogspanningslijn
- Beheerder pijpleiding

6. Participatie en compensatie

Goede participatie van inwoners en bedrijven is een belangrijk uitgangspunt bij het ontwikkelen van windenergie in Echt-Susteren. Daarnaast moet de overlast die kan ontstaan door windturbines zo veel als mogelijk gereduceerd worden. Overlast of schade die blijft bestaan kan door middel van compensatiemaatregelen worden verlicht.

Rondom compensatie en participatie zijn veel ontwikkelingen in de windenergie branche. Zowel NWEA (Nederlandse WindEnergie Associatie) als de NLVOW (Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines) hebben gedragscodes ontwikkeld over compensatie en participatie.

Bij participatie en compensatie wordt vaak onderscheid gemaakt in de volgende vier categorieën:

Minimaliseren overlast, zoals

- > Geluid reducerende maatregelen
- > Beeld beïnvloedende maatregelen
- > Tijdelijke vergunning
- > Afbraakregeling

Compensatie schade, zoals

- > Planschade
- > Inkomensschade
- > Vermindering woon- leef genot
- > Omwonenden regeling

Omgangsafspraken, zoals

- > Informatie & communicatie
- > Klachtenafhandeling
- > Geschillenbeslechting

“Meeprofitieren/participeren”, zoals

- > Financiële participatie
- > Gebiedsfonds
- > Lokale energie coöperatie
- > Elektriciteitslevering

Zoals aangegeven zijn deze thema's volop in ontwikkeling en daarom is het belangrijk om hier de laatste ontwikkelingen ook goed te volgen en te overwegen hoe deze kunnen worden ingevuld. Tijdens het vervolg traject zal met omwonenden en bedrijven verder in gesprek worden gegaan over compensatie en participatie. De business case van een windenergieproject heeft ruimte om te compenseren en te laten participeren. Deze ruimte is echter wel begrensd en daarom zullen er keuzes gemaakt moeten worden. Tijdens het vervolg traject zal het daarom steeds een gespreksonderwerp zijn en door middel van een enquête kunnen bewoners en bedrijven hun voorkeuren kenbaar maken.

7. Kosten en opbrengsten

In het overzicht zijn voor een wind energie project van 5 windturbines een aantal belangrijke kentallen weer gegeven. Op basis van de verdere ruimtelijke analyse en de verdere locatie ontwikkeling kan de omvang van het project worden bepaald.

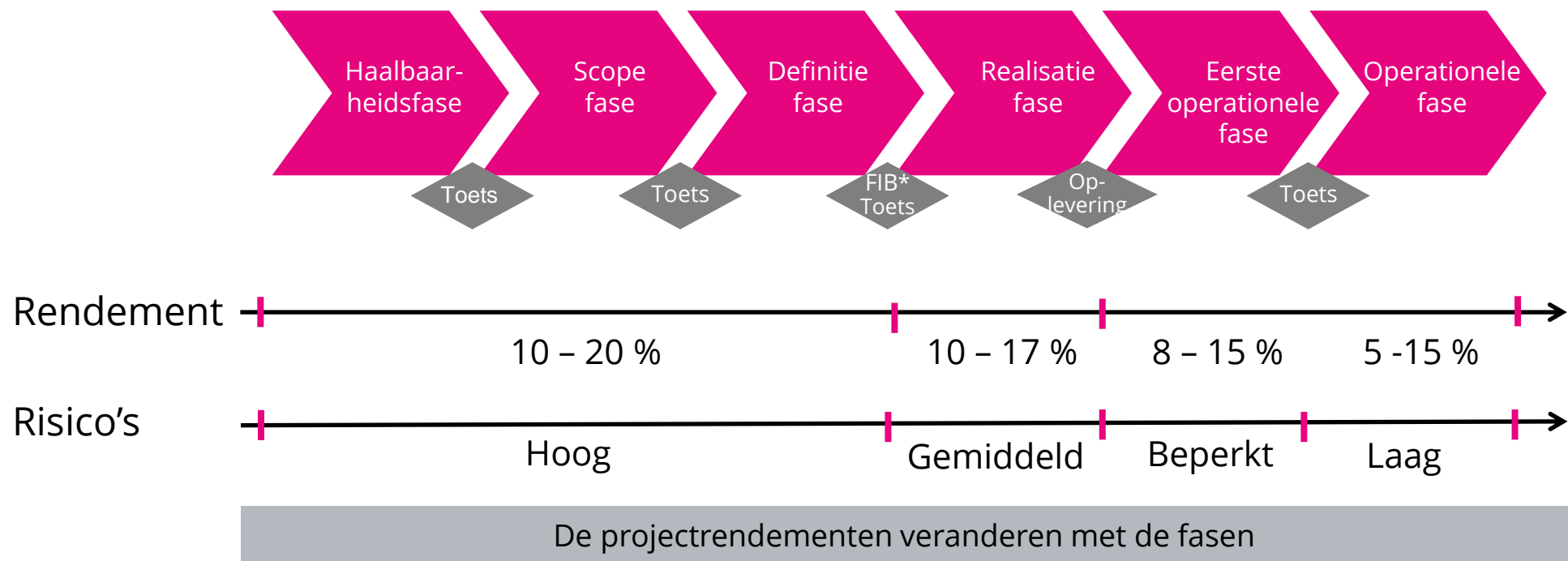
Subsidierегeling Rijksoverheid

Partijen die hernieuwbare energie (gaan) produceren, kunnen gebruik maken van de landelijke subsidieregelingen. Op het moment van schrijven is de bestaande regeling de subsidieregeling SDE++. De technische ontwikkelingen op het gebied van windenergie zorgen voor dalende kosten om windenergie projecten te realiseren. Het is de verwachting dat de Rijksoverheid er voor zal zorgen dat er een interessante business case blijft om windenergie projecten te realiseren.

Referentie project: 5 windturbines

Type windturbine	: Vestas V150
Ashoogte	: 155 m
Rotor	: 150 m
Tiphoogte:	: 230 m
Generator	: 4,2 MW
Totaal opwek capaciteit	: 21 MW
Totale jaarlijkse energie productie	: 60 GWh
Totale investeringskosten (Capex)	: 22 MEuro
Eigen vermogen (20% Capex)	: 4 MEuro
Vreemd vermogen (80% Capex)	: 18 MEuro
Project ontwikkelkosten (4% Capex)	: 0,9 MEuro

Projectrendementen voor windenergie

* FIB = Finale InvesteringsBeslissing

Windenergie: project risico en rendement

Tijdens het ontwikkelen, realiseren en bedrijfsvoeren van een windenergie project zijn de risico's het grootst aan het begin van het traject. Op het moment dat de vergunning is verleend zijn de risico's al significant gedaald. Op het latere moment van de investeringsbeslissing (FIB) voor de bouw van het project zijn de risico's nog verder afgenomen.

De risico's nemen nog verder af in de bouw en operationele fase. Voor het project rendement geldt ook een vergelijkbaar dalende trend. In de figuur *projectrendementen voor windenergie* is een inschatting gegeven van de rendementen in de verschillende project fasen. Bij de verdere project ontwikkeling zal een business case steeds meer in detail worden uitgewerkt zodat op het moment van Finale InvesteringsBeslissing een wel overwogen besluit kan worden genomen om het project te gaan bouwen.

8 Projectplanning en financiën

Op basis van de routekaart, het proces tot nu toe wordt ingezet op de rol van ontwikkelaar/investeerder. In deze rol zijn de mogelijkheden om op de juiste manier invulling te geven aan de voorwaarden ten aanzien van participatie en het behalen van de duurzame doelstellingen van Echt-Susteren het grootst. Dit houdt in dat de gemeente Echt-Susteren de milieueffectrapportage (MER) laat uitvoeren en op basis daarvan het vergunningen bestemmingsplan- en ontheffingentraject op zich neemt. In deze fase van de projectontwikkeling ligt het grootste afbraakrisico van de ontwikkeling.

Risico's

Uit de MER blijken welke effecten de turbines hebben op de omgeving, hoeveel turbines er geplaatst kunnen worden en op welke locatie. Op grond van de MER wordt het bestemmingsplan wijziging en vergunningen ter inzage gelegd. Deze procedures zijn onderhevig aan zienswijze en beroep.

Planning windenergie project Echt Susteren

	Jaar 1		Jaar 2		Jaar 3		Jaar 4		Jaar 5		Jaar 6			
	2020		2021		2022		2023		2024		2025		2026	
	H1	H2	H1	H2	H1	H2	H1	H2	H1	H2	H1	H2	H1	H2
Hoofd fasen	Ontwikkeling										Realisatie		Opereren	
Uitwerking routekaart windenergie	■													
Beslissing concept		■												
Projectontwikkeling (locatie, commercieel, techniek)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■				
Participatie & compensatie	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■				
MER	■	■	■	■	■									
Vergunningen, ontheffingen					■	■	■							
Aanbesteding								■	■					
Financiering								■	■			■	■	
Bouw											■	■		
Start exploitatie														■

Overzicht project kosten in x1000 Euro

Beschrijving	Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3	Jaar 4	Jaar 5	Totaal
	15%	15%	20%	50%		
project ontwikkelkosten	132	132	176	440		880
Project realisatie kosten					21.120	21.120
Eigen vermogen (20%)					4.224	4.224
Bank lening (80%)					16.896	16.896

Deze procedures hebben effect op de doorlooptijd. In deze fase is het projectontwikkelrisico het grootst dat het project uiteindelijk niet door gaat of later wordt gerealiseerd. De kosten voor deze fase zijn begroot op € 880000,- die na projectrealisatie terugverdiend worden. In de planning en kosten overzichten is ook aangegeven dat de helft van de projectontwikkelkosten worden besteed op het moment dat der vergunning is verleend. Het risico is dan ook al lager geworden dan in de eerste ontwikkeljaren.

De investeerder is betrokken vanaf de bouw van de turbines. Het risico in deze fase is gering omdat de ontwikkeling al in de bouwfase terecht is gekomen. Daarnaast kan het risico van calamiteiten tijdens de bouwfase door middel van een verzekering worden verkleind.

Voor de komende drie jaren is een budget begroot van Euro 440.000 voor de ontwikkeling van het windenergie project.

In 2023 is onder andere duidelijk hoeveel windmolens en welk type windmolens gerealiseerd kunnen gaan worden. Op basis van deze gegevens wordt dan een gedetailleerde business case gemaakt. Na de besluitvorming over het vervolgtraject wordt gestart met aanbesteding en financiering van de realisatie. Hiervoor wordt een projectbudget geactiveerd.

Detail planning

	2020	2021		2022		2023	
	H2	H1	H2	H1	H2	H1	Budget Euro
1. Locatieontwikkeling							200.000
MER traject							
Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)							
Opstellen MER							
Procedure MER/bestemmingsplan/vergunningen							
2. Commerciele ontwikkeling							80.000
Afstemming, Intentie overeenkomsten							
Participatie en compensatie							
3. Technologie ontwikkeling							80.000
Technologie definitie/keuze							
Project management							80.000
Totaal budget Euro							440.000

9. Aanbeveling rol ontwikkelaar/investeerder

Door het aannemen van de rol van ontwikkelaar/investeerder blijft de regie in handen van de gemeente. Hiermee kan optimaal uitvoering worden gegeven aan de duurzame energie doelstellingen en de invulling van participatie.

Na het uitvoeren van de MER en de bestemmingsplanprocedure en het opstarten van het compensatie- en participatietraject wordt duidelijk welke specifieke randvoorwaarden aan de ruimtelijke inpassing wordt gesteld. Tevens wordt inzichtelijk op welke wijze inwoners en bedrijven kunnen worden betrokken .

Deze rol geeft ook de mogelijkheid terug te kunnen vallen op de rol ontwikkelaar/concessiegever . Tijdens de project ontwikkelfase blijft de mogelijkheid om het project in een concessie uit te geven.

